

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному веб-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники, які викладають навчальні дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Цивільна безпека» (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2023-2024 навч. року** за анкетною «якість освітньої програми». Всього опитано **9 респондентів**.

Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Цивільна безпека» за критерієм **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** наведено на рисунку 1.

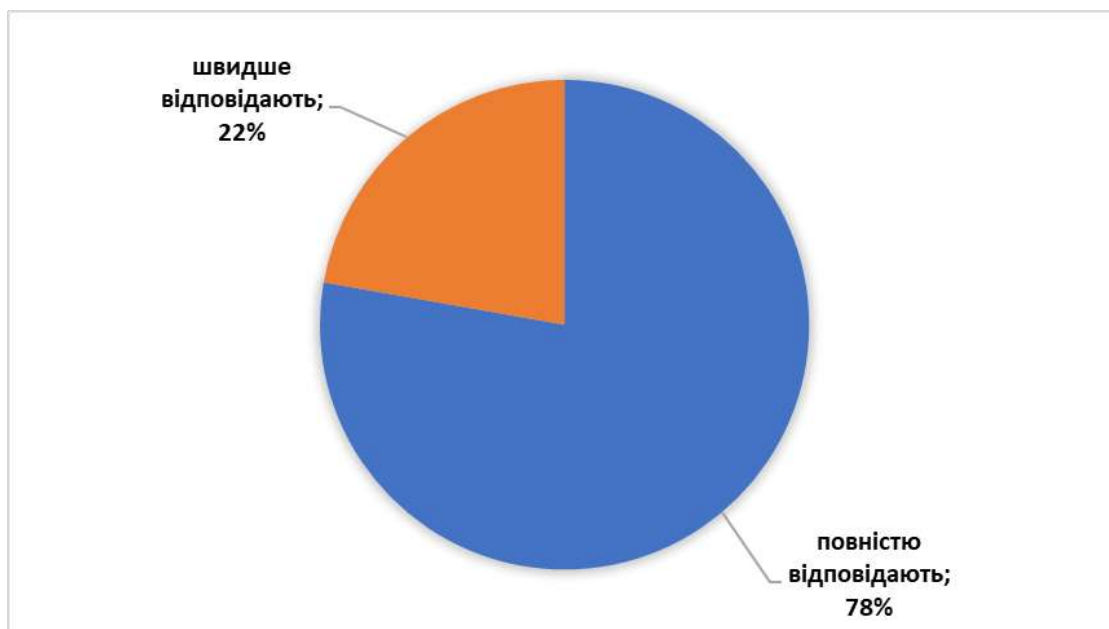

Рис. 1. Оцінювання «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено в табл. 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Базові загальні знання	3
Засвоєння основ базових знань з професії	2
Здатність до аналізу і синтезу	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	1
Прийняття рішень	2
Здатність до навчання	3
Здатність до критики та самокритики	4
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	5
Елементарні комп'ютерні навички	6
Дослідницькі навички і уміння	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	0	0	33,3	33,3	33,3
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	0	0	44,4	55,6
Стратегічне мислення	0	0	11,1	66,7	22,2
Націленість на кінцевий результат	0	0	11,1	22,2	66,7
Здатність працювати в колективі, команді	0	0	11,1	33,3	55,6
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	0	0	0	33,3	66,7
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	0	0	0	11,1	88,9
Навички управління персоналом, колективом	0	0	22,2	44,4	33,3
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	0	0	33,3	66,7
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	0	0	0	33,3	66,7
Ведення ділової документації	0	0	22,2	44,4	33,3

Результати оцінювання показали достатньо **високий рівень** (максимальні відсотки за балом 5) наступних якостей та навичок випускників: «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання» (88,9%), по 66,7 % - «націленість на кінцевий результат», «здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці», «ерудованість, загальна культура, комунікабельність», «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями».

Меншими балами оцінили наступні критерії (мінімальні відсотки за балом 5) – «стратегічне мислення» (22,2%), по 33,3% - «рівень загальнотеоретичної підготовки», «навички управління персоналом, колективом», «ведення ділової документації».

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Цивільна безпека» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Цивільна безпека» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Співвідношення теоретичної і практичної частини	78
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	89
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	100
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	44
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	22
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	33
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	89
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	44

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів найбільш необхідних складових ОПП «Цивільна безпека» наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (100%);
2. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (89%);
3. Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін (89%);
4. Співвідношення теоретичної і практичної частини (78%);
5. Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи). Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету (44%).

Тому, при перегляді освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми показали 100%-ву позитивну відповідь.

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу* – пропозицій не надійшло;
- *необхідно вивести з освітнього процесу* - Етика ділового спілкування.

Інші пропозиції від викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми «Цивільна безпека»:

- більше аудиторної роботи, зменшити самостійну роботу.

Висновки

1. Результати оцінювання викладачами якості ОПП «Цивільна безпека» за критерієм «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» показали, що знання випускника зі спеціальності «відповідають повністю» на 78% та «швидше відповідають» на 22%. Можна зробити висновок, що магістри з цивільної безпеки після закінчення навчання на спеціальності будуть затребуваними на ринку праці в таких важливих сферах як охорона праці, цивільний захист, пожежна безпека.

2. Відносно рейтингу 13-ти найбільш важливих фахових компетентностей випускника, треба відзначити, що у першому блоці на перше місце респонденти поставили компетентність «здатність застосовувати знання на практиці», а у другому – компетентність «здатність породжувати нові ідеї (креативність)».

Зауважимо, що дана освітня програма реалізується в органічному поєднанні з сучасними вимогами суспільства щодо безпеки виробництва, цивільного захисту, пожежної безпеки. І саме креативність при вирішенні проблем безпеки на базі отриманих під час навчання практичних навичок щодо застосування знань в реальному секторі економіки повинна бути для випускника великою перевагою на ринку праці.

3. Оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми вказує на певний відсоток викладачів, які посередньо оцінюють рівень їхнього стратегічного мислення, загальнотеоретичної підготовки, навичок управління персоналом (колективом), ведення ділової документації. Для підвищення рівня вказаних критеріїв пропонується ввести до навчальних занять циклу загальної підготовки питання, які будуть сприяти розвитку у здобувачів вищої освіти здатностей до пошуку, оброблення та аналізу інформації, абстрактного мислення, аналізу та синтезу, приймати обґрунтовані рішення, генерувати нові ідеї стратегічного спрямування.

4. Науково-педагогічні працівники виділили шість найнеобхідніших на їх думку складових освітньо-професійної програми «Цивільна безпека», на яких необхідно сфокусувати увагу при її перегляді та оновленні, а саме: «Спрямованість дисциплін на майбутню професію», «Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін», «Співвідношення теоретичної і практичної частини», «Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)», «Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету». Отже, при плановому оновленні освітньо-професійної програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

5. Респонденти в своїх пропозиціях вказали на те, що:

- треба вивести з навчального процесу дисципліну «Етика ділового спілкування». Треба сказати, що ця пропозиція помилкова, тому що такої освітньої компоненти в освітній програмі немає;

- необхідно збільшити кількість аудиторної роботи здобувачів, і, відповідно, зменшити їх самостійну роботу. Це питання буде винесено на розгляд робочої групи.

6. Усі викладачі на запитання «Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?» відповіли стверджено. І ця процедура в університеті в цілому та зокрема на випусковій кафедрі цивільної безпеки реалізується в повній мірі. Жоден перегляд і оновлення освітньої програми не відбувається без участі роботодавців, вони активно роблять зауважень та надають слушні пропозиції.

7. Надані пропозиції викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми будуть розглянуті і обговорені на засіданні робочої групи.

Гарант ОПП «Цивільна безпека»
за другим (магістерським)
рівнем вищої освіти, к.т.н., професор

Юрій РОГАЧ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР